

Stručni rad

RAZVIJANJE RUČNIH VJEŠTINA – ŠIVANJE ČESTITKI U 5. RAZREDU

Mihaela Robič Ritonja, prof. razredne nastave
Osnovna šola Franceta Prešerna Maribor
Žolgarjeva ulica 2, 2000 Maribor

Sažetak:

S učenicima smo šivali novogodišnje čestitke. Mislim da je jako važno da kod učenika razvijamo ručne vještine, jer su djeca sve manje ručno spretna, što se očituje i u sve lošijem pisanju te manje čitljivim bilješkama u bilježnicama. Iako su učenici imali većih poteškoća na početku šivanja čestitki, uspjeli su izraditi svoju unikatnu čestitku na koju su bili jako ponosni.

Ključne riječi: upornost, preciznost, unikatni proizvod

1.UVOD

„Ruka je organ velikog dara koji smo naslijedili. Dječja se inteligencija, donekle, može razviti čak i bez pomoću ruku. Međutim, ako se razvija uz pomoć ruku, dostići će višu razinu. Djetetov će karakter biti jači.“ [1.] Ruka je izravno povezana sa stilom života koji dijete razvija u različito vrijeme. Razvoj ručnih vještina odvija se paralelno s mentalnim razvojem. Što je rad finiji, to zahtijeva više pažnje i preciznosti [1.]

Razvoj ručnih vještina od rođenja nadalje

Dijete pomiče ruke već u majčinom tijelu, a od rođenja nadalje, ruke su u stalnom pokretu. Djeca se rađaju s refleksom hvatanja. Ako ih pomilujemo po dlanu, dlan se čvrsto stisne. Sa otprilike tri i pol mjeseca većina djece može uhvatiti predmet srednje veličine, poput zvečke, dok manje predmete drže teže. Tada počinju hvatati predmete jednom rukom i prenositi ih u drugu ruku, a sljedeća razina je držanje (ali ne i podizanje) malih predmeta. Između sedmog i jedanaestog mjeseca hvatanje je već toliko usklađeno da pincetom mogu pokupiti mali predmet, poput zrna graška. Kasnije kontrola ruku postaje sve preciznija. S petnaest mjeseci prosječno dijete može staviti jednu kocku na drugu. Nekoliko mjeseci nakon trećeg rođendana dijete već zna dobro precrtati krug [2.]. Koordinacija između ruke i oka iznimno je važna jer omogućava pravilno dohvaćanje predmeta [3.] U ovom ranom djetinjstvu vrlo je važno da dijete što više koristi ruke. Poboljšanje sitnih motoričkih sposobnosti, kao npr. vezivanje vezica i rezanje škarama, omogućuje maloj djeci da se počnu brinuti o sebi. U dobi od tri godine dijete može uliti mlijeko u zdjelicu s pahuljicama, jesti priborom i samostalno ići na WC. Isto tako, zna nacrtati krug i osnovni oblik čovjeka. U dobi od četiri godine dijete zna kako se odjenuti, uz pomoć drugih. Zna rezati duž linije, nacrtati čovjeka sa svim njegovim udovima, praviti skice i velika slova te presavijati papir u dvostruki trokut. U dobi od pet godina može se odijevati gotovo bez tuđe pomoći, precrtati kvadrat ili trokut i nacrtati čovjeka potpunije nego prije [2.]. Do pete godine života, većina djece već piše svoje ime velikim slovima i nekoliko brojeva. Šestogodišnjaci, pak, brže i jednim potezom pišu slova i brojeve. Djeca do dvanaeste godine razvijaju dobru koordinaciju ruku i očiju, znaju jesti sa priborom za jelo i pomažu u kućanskim poslovima kao što su metenje i brisanje prašine. Unatoč dobrom svladavanju svakodnevnih aktivnosti, fina motorika se razvija do adolescencije, uglavnom kroz sportske aktivnosti i hobije. Često čujem roditelje da se ne usude dati djeci škare i slično, jer se boje da im se dijete ne ozlijedi. Međutim, dijete nikada neće naučiti rezati škarama ako to samo ne pokuša. U školi često primjećujem da učenici 5. razreda nisu u stanju precizno izrezati sličicu ili rezati duž linije. Za razvoj ručnih vještina se na tržištu može kupiti mnogo dodataka koji su sigurni i koji su dobrodošli za finu motoriku.

2.ŠIVANJE ČESTITKI

Sve je počelo prije petnaestak godina, kada smo u školi pripremali tehnički dan. Svaki razred je morao napraviti proizvode koje smo kasnije prodavali na novogodišnjem sajmu. Pitala sam učenike da li imaju i sami kakvu ideju, koje bi proizvode mogli napraviti da budu što posebniji i da bi ih kupci kupovali na sajmu. Učenik Nejc je podigao ruku i rekao da njegov djed šije čestitke koje su jako lijepe. Pitao je da li njegov djed može doći u školu i podučiti nas toj umjetnosti. Ideja mi se učinila iznimno zanimljivom, pa sam otišla do ravnatelja i pitala ga da li možemo dan aktivnosti provesti tako da pozovemo djeda učenika, koji će nas naučiti šivati čestitke. Ravnatelj je bio oduševljen idejom i dodao je da je međugeneracijska suradnja itekako dobrodošla. Zamolila sam učenika da pita djeda bi li bio voljan podijeliti s nama umijeće izrade šivanih čestitki. Sutradan je Nejc s veseljem potvrdio djedovo sudjelovanje na tehničkom danu.

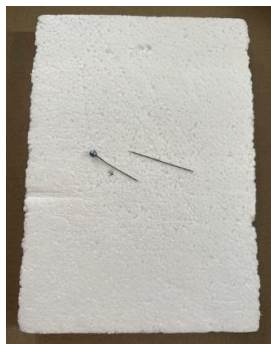
Djed je sa sobom donio sve što mu je bilo potrebno za šivanje čestitki, a za učenike sam ja pripremila potreban materijal. Učenici su sa zanimanjem slušali proces izrade čestitki.

2.1. Proces šivanja čestitki

Pribor:

- Iгла
- Komad stiropora
- Pribadača
- Sjajni ili svileni konac
- Škare
- Karton u boji
- Ljepilo
- Traka

Stavimo bilo koju šablonu s označenim točkama na karton u boji i pričvrstimo je sa spajalicom kako se ne bi pomicala. Ovako izrađenu podlogu stavimo na stiropor i sve iscrtane točkice probušimo pribadačem. Zatim uzmemo tanju iglu i privučemo je (najljepši su proizvodi sa svjetlećim nitima) i šivamo uzorak od točke do točke. Budući da učenici imaju problema sa stvaranjem čvorova na kraju konca, možemo je učvrstiti ljepljivom trakom. Kada je uzorak gotov, zalijepimo karton s motivom na malo veću podlogu, da dobijemo okvir. Oboje zalijepimo na podlogu za čestitku. Za ljepljenje koristimo Mekol, Uhu ili neko drugo, slično ljepilo. Jedino što moramo paziti, je da ga ne uzmemo previše i nanesimo tamo gdje nema rupa, jer ljepilo može prijeći preko rupica. Najljepši proizvodi su šivani sjajnim (metalik) koncem, ali možemo koristiti i svileni konac.

Slika 1. Komad stiropora, pribadača i igla

Slika 2. Sjajni konac

Slika 3. Uzorak pričvrstimo spajalicama na papir u boji i probušimo točkice iglom

Slika 4. Nastaju rupice, kroz koje ćemo šivati uzorak

Slika 5. Djelomično sašiven uzorak Anđela

Slika 6. Primjeri proizvoda

Slika 7. Na kraju zalijepimo sašiveni uzorak na čestitku.

Slika 8. Učenica Sofija je bila toliko oduševljena šivanjem čestitki, da je kod kuće sašila i svoju unikatnu čestitku.

3. ZAKLJUČAK

Za rad je potrebna velika preciznost i upornost. U početku sam bila skeptična i nisam vjerovala da će svi učenici moći napraviti čestitku. Manje vještim učenicima sam pomagala u ručnom šivanju, iako su me pozitivno iznenadili svojim čestitkama. Bili su izuzetno predani poslu, pedantni i uporni. Najveće mi je zadovoljstvo vidjeti da sam toliko oduševila učenike, da me mole ako možemo još koji put, na nekom drugom satu, šivati čestitke. Neki od njih je šivanje toliko obuzelo da su kod kuće izradili šablone te svoje unikatne čestitke. Toliko me se dojmilo šivanje čestitki da od tada, svake godine uoči Božića sa svojim učenicima šivamo čestitke. Međutim, mišljenje sam da su učenici u posljednje vrijeme manje vješti, manje precizni u radu, što je vjerojatno posljedica kompjuterskog vremena.

4. IZVORI

- [1.] Baloh, B. (5. 8. 2009). *Roke – pomemben dejavnik v umskem razvoju*. Bibaleze.si. URL: <https://www.bibaleze.si/dojencek/roke-pomemben-dejavnik-v-umskem-razvoju.html>
- [2.] Papalia, E. D., Olds-Wendkos, S. in Feldman-Duskin, R. (2003). *Otrokov svet: Otrokov razvoj od spočetja do mladostništva*. Educy.
- [3.] Divjak, M. (1971). *Razvojna psihologija otroka in mladostnika*. Pedagoška akademija Maribor. URL: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201103962.pdf>